

Suomen yritysverojärjestelmä on uudistettava - mallia Virosta

Perustelut ja laskelma uudistuksen vaikutuksista yritysten
investointeihin ja työpaikkoihin

1. Yritysten investoinnit ja työpaikat Suomessa ovat romahtaneet vuoden 2008 jälkeen

Suomen talous on vakavissa ongelmassa. Vienti ja vientiyritysten tuotantokapasiteetti ovat pudonneet merkittävästi vuoden 2008 jälkeen. Vientituloja tarvittaisiin noin 30 miljardia euroa vuodessa nykyistä enemmän, jotta julkisen sektorin menot kyettäisiin rahoittamaan. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa tarvetta saada vientituloja noin 40 prosenttia nykyistä enemmän.

Talouden kasvunäkymä Suomessa on heikko ja koskee laaja-alaisesti elinkeinoelämää. Yhteiskunnan vastuulla oleva yritysten toimintaympäristö kaipaa merkittäviä uudistuksia, jotta Suomen ja suomalaisten yritysten kilpailukyky voisi palautua entiselleen.

Yritysten investoinnit Suomessa ovat vähentyneet tuntuvasti vuoden 2008 jälkeen. Tämä koskee sekä kiinteitä investointeja että tutkimus- ja kehittämisinvestointeja. Investoinnit ovat pudonneet 10 miljardia euroa alemmalle tasolle kuin, mitä ne olivat vielä vuonna 2008. Pudotusta on noin 30 prosenttia.

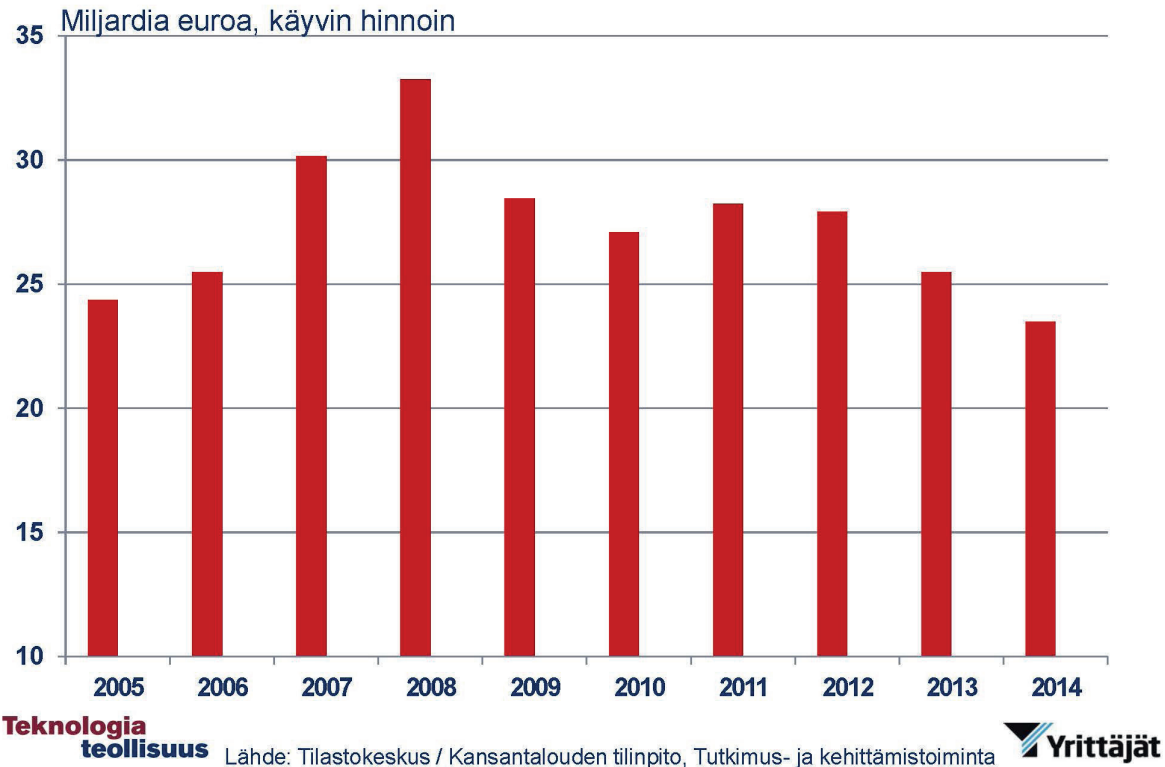
Investoinnit ovat viime vuosina kehittyneet Suomessa selvästi heikommin kuin keskeisis-

sä kilpailijamaissamme. Esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa yritysten tuotannolliset investoinnit ovat jo palautuneet talouskriisiä edeltävälle tasolle. Suomi ei ole houkutellut myöskään ulkomaisia investointeja. Ulkomaisomisteisten tytäryritysten kiinteiden investointien suhde bkt:hen on esimerkiksi Ruotsissa, Puolassa ja Virossa huomattavasti Suomea suurempi. Vuosina 2003-2012 ulkomaisomisteisten yritysten investoinnit kiinteään pääomaan olivat Ruotsissa suuruudeltaan 2,2 prosenttia, Puolassa 2,8 prosenttia ja Virossa 3,3 prosenttia verrattuna bkt:hen. Suomessa vastaava osuus oli ainoastaan 1,0 prosenttia. Vastaavanlainen epäsuhta koskee ulkomailta toteutettavia suoria sijoituksia näihin maihin.

Yritysten liikevaihdon ja investointien romahdamisen seurauksena myös yritysten työpaikat ovat vähentyneet tuntuvasti viime vuosina. Työpaikkoja on hävinnyt Suomessa kaikkiaan 100 000 vuoden 2008 jälkeen. Työpaikkoja on kadonnut lyhyessä ajassa kuusi prosenttia, mikä vastaa bkt:n pudotuksen suuruutta. Yritysten investoinneilla ja työpaikkojen määrällä on siten selvä yhteys bkt:n ja verotulojen kehitykseen.

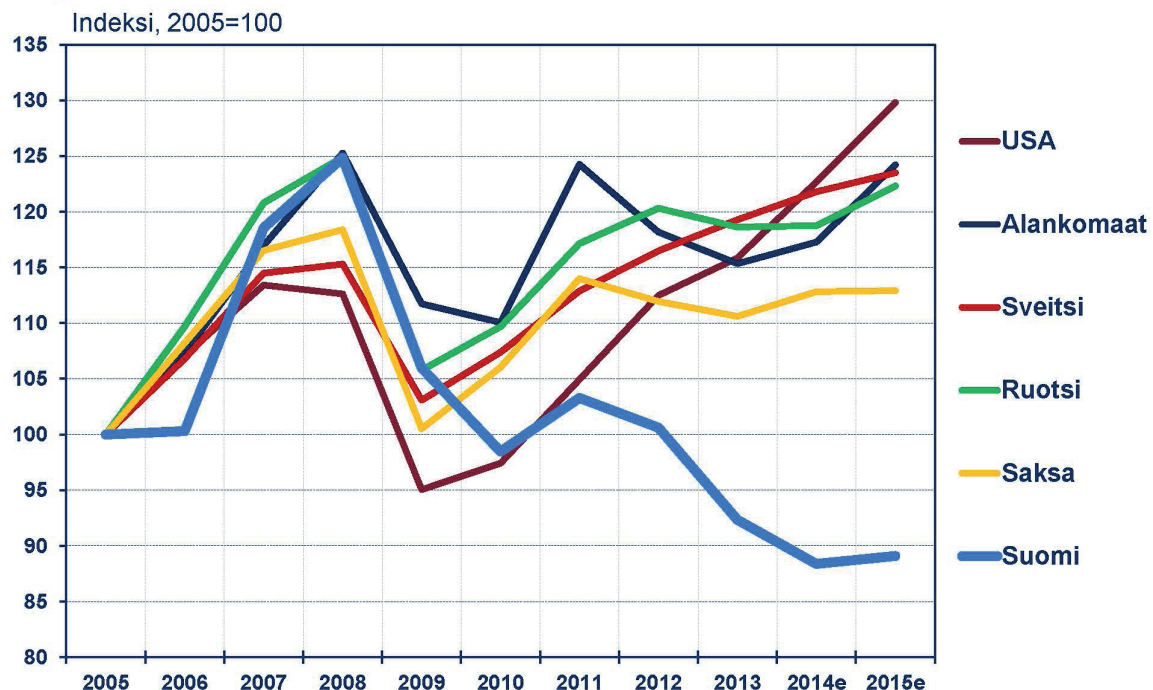
Yritysten investoinnit Suomessa ovat romahtaneet 10 miljardilla eurolla

Yritysten tuotannolliset sekä tutkimus- ja kehittämisinvestoinnit Suomessa

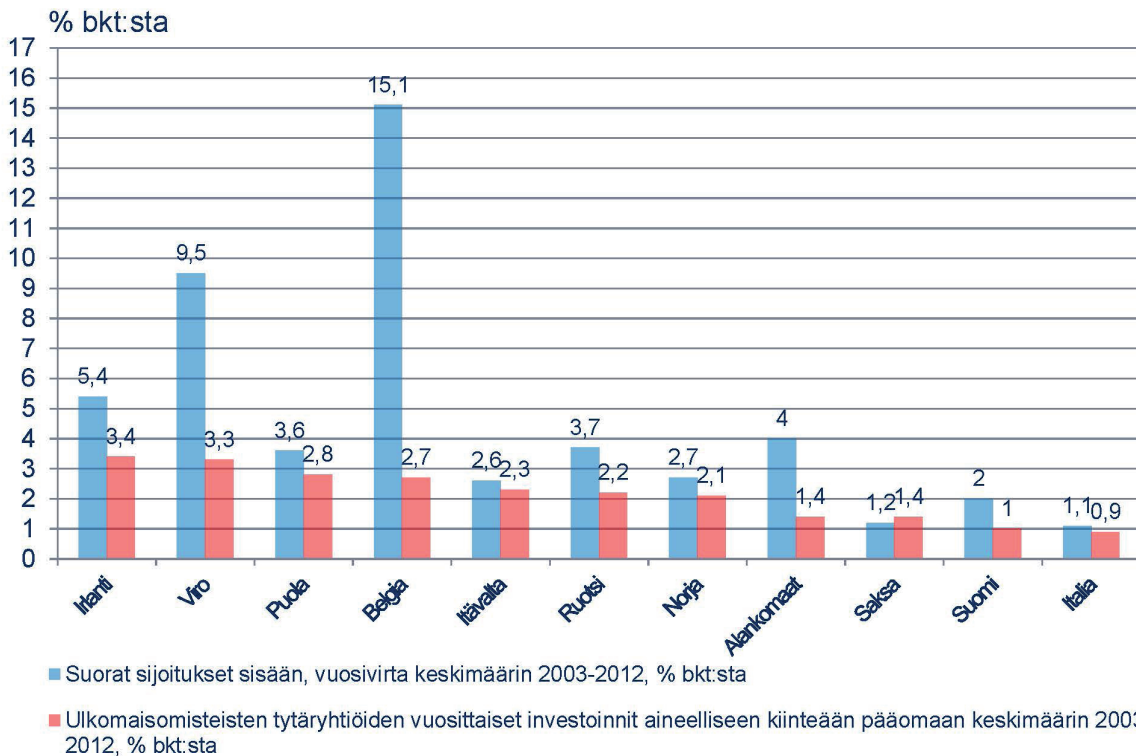

Yritysten investoinnit Suomessa ovat jääneet kilpailijamaiden kehityksestä

Yritysten tuotannolliset investoinnit

Suomi ei houkuttele myöskään ulkomaisia investointeja (vrt. Viro, Puola, Ruotsi,...)

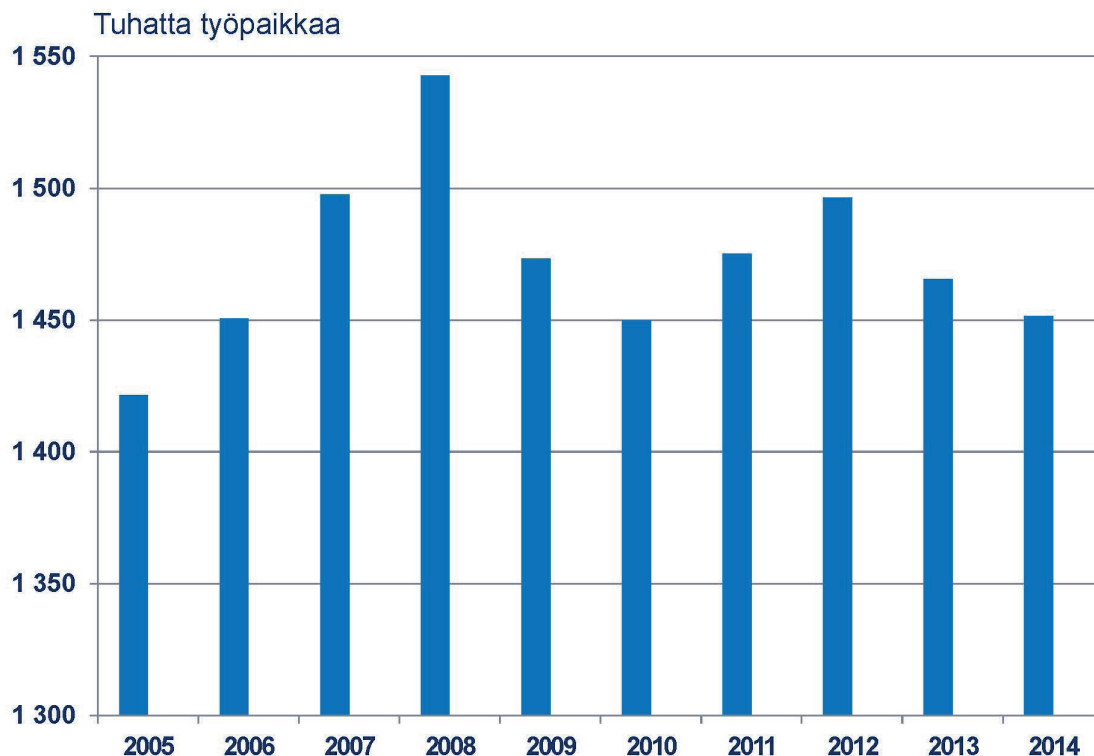

Teknologia teollisuus

Lähde: Leino Topias: Ulkomaisten yritysten investoinnit Suomessa; viimeaikainen kehitys ja sen tulkintoja, Suomen Pankki (2015)

Yritysten työpaikat Suomessa ovat romahtaneet 100 000:lla

Teknologia teollisuus

Lähde: Tilastokeskus / Kansantalouden tilinpito

2. Yritysverouudistuksella investoinnit ja työpaikat uuteen kasvuun

Yritysten investoinnit ovat ratkaisevia Suomen talouden saamiseksi uuteen kasvuun. Tämä koskee sekä tuotannollisia että t&k -investointeja. Kasvun kannalta yhtä oleellista on saada Suomi houkuttelevaksi kohdemaaksi myös ulkomaisille investoinneille.

Euroopan ja maailmantalouden kehitys huomioon ottaen investointeja Suomeen ei saada houkuteltua, ellei yritysverojärjestelmää ja toisaalta työmarkkinoita kyetä nopeasti uudistamaan. Marginaaliset uudistukset eivät tilannetta auta, koska yrityksillämme on nykyisellään suuri houkutus kasvaa ja kehittyä Suomen rajojen ulkopuolella. Viro, Puola ja muu itäinen Eurooppa sekä Aasia vetävät puoleensa kasvavasti suomalaisyrityksiä.

Yritysverojärjestelmän uudistamisen pääta-voitteeksi tulee asettaa talouskasvun nopeuttaminen edistämällä yritysten liiketoimintaa niin, että voitollisilla yrityksillä olisi selvästi nykyistä paremmat edellytykset koota omia pääomia investointeihin. Yritysten saamien voittojen verotusta on myöhennettävä siihen vaiheeseen, kun voitot maksetaan omistajille. Periaatteen tulee olla, että yrityksen voittoa verotetaan vain kertaalleen. Samassa yhteydessä yritysten sukupolvenvaihdoksia tulee helpottaa, jotta veroja ei jouduttaisi maksamaan osingonjaon kautta. Tämä on heikentänyt uusien yrittäjien investointimahdollisuuksia.

Yritysten investoinneilla on selkeä yhteys niiden tarvitsemiin työpaikkoihin. Tämä yhteys on käynyt selväksi viime vuosien kehityksessä, jolloin investointien vähenemisen seurauksena myös työpaikkoja on hävinnyt merkittävästi.

Suomen nykyisessä veroympäristössä yrityksillä ja omistajilla ei ole todellista verotuksellista kannustinta sijoittaa Suomeen pitkäjänteisesti. Tämä ongelma koskee yhtälailla globaaleja konserniyrityksiä.

Verojärjestelmän tulee olla läpinäkyvä, kannustava, oikeudenmukainen ja ennakoitava. Pääosiltaan Viron yritysveromalli täyttää nämä vaatimukset.

2.1. Viron yritysverojärjestelmä kannustaa kasvuun ja investointeihin

Syksyllä 2014 julkaistussa OECD-maita koskevassa verovertailussa maat ryhmiteltiin verojärjestelmien kilpailukyvyn ja neutraalisuuden näkökulmasta. Erityistä huomiota kiinnitettiin siihen, mihin maahan on kannattavaa investoida ja missä on hyvä toimintaympäristö aloittaa liiketoimintaa ja kasvaa.

Tämän verovertailun perusteella Viron verojärjestelmä on OECD-maiden kilpailukykyisin. Ranskan verojärjestelmä pärjää heikoimmin. Suomea edellä ovat Viron lisäksi Uusi Seelanti, Sveitsi, Ruotsi, Australia, Luxemburg, Alankomaat, Slovakia, Turkki ja Slovenia.

Verojärjestelmien vertailun merkitystä korostaa se, että investoinnit ovat 2000-luvulla kasvaneet eniten juuri niissä maissa, jotka pärjäsivät tässä vertailussa parhaiten. Viro on investointien kehityksessä omassa luokassaan, mutta tämä koskee myös esimerkiksi Ruotsia. Ruotsissa investoinnit olivat vuonna 2014 kaikkiaan 40 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2000, kun Suomessa kasvua ei ollut lainkaan. Virossa investointien taso on kasvanut yli 100 prosenttia.

2.1.1 Viron yritysveromalli – mitä se on ja mitä se ei ole?

Yritysvero

Virossa yrityksen voittoa ei veroteta, jos voitto jätetään yhtiöön. Yritys maksaa yhteisöveron vasta, kun voitto jaetaan omistajille. Yritykseen jätettyjen voittojen käyttötarkoituksella ei ole merkitystä, eikä voitonjakoa ole ajallisesti rajoitettu. Yritystä verotetaan vasta, kun se jakaa osinkoja tai yrityksestä siirretään muutoin osakkaalle varoja, jotka voidaan rinnastaa osingonjakoon tai palkanmaksuun (ns. oletettu voitonjako).

Viron yhteisöverokanta on 20 prosenttia vuodesta 2015 alkaen. Netto-osingosta eli käteen maksettavasta osingosta laskettuna vero on 20/80 osaa eli 25 prosenttia. Ilmaisutapa johtuu siitä, että koko taseessa näkyvää voittoa ei voida jakaa, vaan vain määrä, josta yhteisövero on ensin vähennetty. Jos siis 100 000 euron tuloksen tehneen yhtiön tulos jaetaan kokonaan, siitä on suoritettava veroa 20 000 euroa ja loppuosa 80 000 euroa voidaan jakaa. Veron osuus 20 000 euroa on 80 000 euron suuruudesta osingosta 25 prosenttia. Bruttotulosta laskettuna tämä merkitsee 20 prosentin yhteisöveroa.

Ajatus veronmaksun lykkäämisestä ei ole tosiasiasa kovin radikaali, kun ottaa huomioon, että Suomen lisäksi usean valtion verojärjestelmissä verotusta lykätään mm. tappionta- saus-, varaus- ja poistosäännöillä. Jälkimmäisten avulla lykkääminen on tosin mahdollista vain tietyissä rajoissa. Nämä rajat aiheuttavat rajanveto-ongelmia, joita ratkotaan verotus- ja oikeuskäytännössä.

Kevyt byrokratia

Käytännössä voitonjako ilmoitetaan Virossa sähköisesti ja yritys maksaa yhteisöveron oma-aloitteisesti jakokuukautta seuraavana kuukautena.

OECD on tutkinut verojen kantamisen kustannuksia vuonna 2009 eli verohallintojen toimintojen tehokkuutta eri valtioissa (Government at Glance 2011). Viro on kunnostautunut tässä tilastossa: verojen kantokustannus on vain 0,4 prosenttia veron tuotosta. Suomessa kanto-kustannus on 0,9 prosenttia.

Veron maksuvelvollisuuden aiheuttavat osingonjaon lisäksi henkilöstön virkistyskulut, luon-toisedut ja muut liiketoimintaan liittymättömät kulut. Veroviranomaiset valvovat myös mm. osakkaille myönnettyjen lainojen koron markkineahtoisuutta. Näytön puuttuessa varat tulkitaan jaetuksi voittona, jolloin yhteisövero on maksettava. Yritysten tulee ilmoittaa voitonjako ja maksaa yritysvero jakokuukautta seuraavassa kuussa. Jos osingonsaajana on luonnollisen henkilön sijaan yhtiö, myös se ilmoittaa saamansa osingon samalla tavoin. Tämän lisäksi yritykset ilmoittavat vuosittain tilinpäätöstietonsa viranomaisille, kuten Suomessakin.

Lukkiutumisasiikutus

Osa Viron veromallin arvostelijoista on Suomessa epäillyt, että malli lukitsee pääomat yrityksiin, koska siten voidaan välttyä yhteisöveron maksamiselta. Tällöin pääomat eivät ohjautuisi paremmin tuottaviin kohteisiin. Raha ei kiertäisi taloudessa tai ei hakeutuisi tuottaviin kohteisiin, mikä voisi hidastaa kannattavien ideoiden toteuttamista.

Yritysveromallin vaikutuksia on tutkittu Tarton yliopistossa vuonna 2011. Lukkiutumisasiuteille ei ole tukea. Lähes 70 prosenttia Viron yritysjohtajista arvioi mallin vaikuttaneen positiivisesti investointeihin. Yli 50 prosentin mukaan myös lainaa on ollut helpompi saada investointeihin, kun maksuvalmius ja oman pääoma ovat vahvistuneet. Lähes 80 prosenttia pitäisi myöhennettyä yritysveromallia perinteistä yritysverotusta parempana siinäkin tapauksessa, että yhteisöveron tasoa laskettaisiin.

Yrittäjillä on halu nostaa osinkoa, koska yritystoiminta on yrittäjän tulonhankintaa. Tärkeä syy jättää varoja yritykseen liittyy tulevaan: investointeihin kerätään rahoitusta, sillä ulkopuolisen rahoituksen saaminen on usein yrityksille hankalaa. Varoista saadaan reaali-vaikuttajia, joita niillä ei muuten ole. Kassavaraja paremmin tuottavien varojen hankintaa ei siksi voida pitää osoituksena lukkiutumista, vaan näillä juuri haetaan kasvuvaikutusta yrityksen investointien kautta. Jo nykyisin on väitetty, että osinkoverotus johtaisi tehottomiin investointeihin, mitä ei kuitenkaan ole kyetty osoittamaan todeksi. Sijoitetun pääoman tuotto on vaihdellut pk-yrityksissä nykyisen osinkoverotuksen vuosina 2005–2014 noin 12 prosentista 18 prosenttiin. Tällaiset tuottoasteet eivät olisi mahdollisia, jos investoinnit olisivat heikotasoisia. Ylimääräiset varat ohjautuvatkin ulkopuolisiin sijoituksiin yleensä vain, jos liiketoimintaa ei voi kasvattaa tai kasvun riskit ovat liian suuret.

Virossa on myös mahdollista sijoittaa yritykseen kertyneitä varoja uudelleen yritystoimintaan ilman yhteisöveroa. Pääomat voidaan yrityksen sisällä sijoittaa uudelleen esimerkiksi osakkeisiin, jolloin varojen yhä katsotaan olevan yritystoiminnan käytössä. Tämä on joustavoittanut yritysjärjestelyjä, koska näin voidaan muokata yritysten pääomarakenteita ilman, että maksetaan välillä yhteisöveroa.

Yritysveron tuotto on järjestelmän voimassaoloaikana 2000–2015 kolminkertaistunut, ja Viro on houkuttanut investointeja myös muualta.

Haitallinen verokilpailu

OECD pitää silmällä valtioita, joiden verojärjestelmät sisältävät piirteitä haitallisesta verokilpailusta. Vuoropuhelulla näiden valtioiden kanssa OECD pyrkii poistamaan epäterveitä piirteitä. Tällainen edellyttäisi esim., että valtiossa ei peritä lainkaan yritysveroa, tai yritysverokanta on vain nimellinen.

OECD ei ole moittinut Viroa haitallisen verokilpailun piirteistä verojärjestelmässään. Viron 20 prosentin yhteisöverokanta vastaa EU:n keskitasoa.

Viron yritysverotus ja EU-oikeus

On väitetty, että Viron yritysverotus olisi EU-oikeuden vastaista, ja että malli olisi Virossakin mahdollinen EU:lta saadun poikkeusluvan turvin. Molemmat väitteet ovat virheellisiä. Virolla oli siirtymäaika lainsäädännön sopeuttamistarpeen kartoittamiseksi vuoteen 2009 saakka. Tuon siirtymäajan kuluessa Viro selvitti yritysverotustaan. Tuloksena oli, että malli täyttää EU-oikeuden vaatimukset.

Koska yritysvero maksetaan vasta voiton nostohetkellä, se sekoitetaan helposti osinkoon kohdistuvaan lähdeveroon. Kyse on kuitenkin eri asiasta: lähdeveron kyllä tilittää voiton maksaja, eli käytännössä voittoa jakava yritys. Tosi-asiassa lähdevero on kuitenkin osakkaan eikä yhtiön vero. Lähdeveroa koskevia määräyksiä on yhtäältä EU:n emoyhtiödirektiivissä, ja toisaalta valtioiden välisissä verosopimuksissa. Lähdeverotuksen osalta Viro päätti varoimenpiteenä luopua vuonna 2009 aiemmin harjoittamastaan ulkomaille maksettujen osinkojen lähdeverottamisesta.

Kun Viro liittyi EU:hun 2004, EU:n tuomioistuimen Kreikkaa koskeva lokakuussa 2001 antama tuomio C-429/99 (Athinaiki) herätti kysymyksiä Viron verojärjestelmän tarkemmasta analysointitarpeesta, minkä vuoksi siirtymäaika asetettiin. Siirtymäajan vielä kuluessa kesäkuussa 2008 EU-tuomioistuimesta tuli Saksa koskeva päätös C-284/06 (Burda). Tässä päätöksessä linjattiin lähdeveron määritelmää. Päätöksen valossa kävi ilmeiseksi, että Viron yritysvero on nimensä mukaisesti yrityksen vero, eikä sitä voida siten pitää lähdeverona. Kummastakin ei voi yhtä aikaa olla kyse, sillä ne ovat eri osapuolten veroja.

Koska Viron vero ei ole lähdevero, vaan yhteisövero, EU-oikeus ei aseta sille vaatimuksia. Yhteisöverotusta ei ole EU:ssa harmonisoitu, vaan se on kansallisen päätösvallan piirissä. Viron yritysverotuksessa ei siten ole ongelmaa EU-oikeuden näkökulmasta.

Osakkaan verotus

Viro verottaa luonnollisia henkilöitä tasaverolla, joka on tällä hetkellä 20 prosenttia. Osinkoja ei veroteta osakastasolla, eli henkilö ei maksa veroa Virossa saamastaan osinkotulosta. Osinkoon kohdistuu siten Virossa kotimaisissa tilanteissa vain yhdenkertainen verotus eli yrityksen maksama vero.

Osinkojen ketjuverotus on Virossa poistettu siten, että edelleen jaettu voitto jätetään verottamatta siihen määrään saakka, kun ns. väliemo on ilmoittanut vastaanottaneensa osinkoa. Ylimenevältä osin väliemonkin tulee maksaa yritysvero jakamastaan voitosta. Ketjuverotuksen poistamisen osalta menettely muistuttaa Suomen aiempaa yhtiöveron hyvitysjärjestelmää.

Kansainvälinen osingonjako

Jos virolainen yksityishenkilö tai yhtiö saa osinkotuloja ulkomailta, osinko on ilmoitettava Virossa. Osinko on saajalle verovapaa edellyttäen, että siitä on ulkomailla maksettu vastaava vero. Jos ulkomailla ei ole maksettu veroa, tulee Virossa maksaa 20 prosentin vero.

Ulkomaille maksetuista osingoista ei ole peritty Virossa lähdeveroa 1.1.2009 lukien.

Virolaisesta yhtiöstä ulkomaille jaettavia osinkoja verotetaan valtioiden välisten verosopimusten ja kansallisten lakien vastaavien säännösten mukaisesti. Virolla on verosopimukset 56 valtion kanssa, sisältäen kaikki EU-valtiot. Verosopimusten tarkoituksena on poistaa kahdenkertaista verotusta valtioiden välillä.

Rajat ylittävistä osingoista voi silti aiheutua osakkaalle kahdenkertaista veroa. Jos virolainen yhtiö jakaa osinkoa esim. suomalaiselle henkilölle tai yhtiölle, virolaista yhtiötä verotetaan yhteisöverolla 20/80 verokannalla. Osingosta maksetaan Suomessa lisäksi vero tuloverolain tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan.

Virossa kansainvälisten voitonsiirtojen verottamisesta ei ole koettu aiheutuvan haittaa, vaan veromalli on houkuttanut myös kansainvälisiä sijoituksia mm. investointeihin ja kasvuun liittyvien etujen vuoksi.

2.1.2 Yhteisöverotuottojen kehitys Suomessa ja Virossa 2000-luvulla

Suomi ja Viro ovat talouden suuruudeltaan ja rakenteiltaan erilaisia maita. Yritysten voittojen verotuotoissa suhteessa bruttokansantuotteen kehitykseen on kuitenkin vasta viime vuosina alkanut ilmetä mielenkiintoisia eroja. Virossa yhteisöverotuotot ovat kehittyneet käsi kädessä bkt:n kehityksen kanssa näihin päiviin asti. Näin oli Suomessakin aina vuoteen 2008 asti. Sen jälkeen yhteisöverotuotoissa on tapahtunut merkittävä tasopudotus verrattuna bkt:n kehitykseen.

Suomen muuttunutta tilannetta ei selitä yhteisöveroasteen laskeminen vuosina 2013 ja edelleen vuonna 2014. Varsinainen verotuottojen putoaminen toteutui jo vuosina 2008–2012. Kun vuonna 2007 yhteisöverotuotot olivat kaikkiaan 7,2 miljardia euroa, vuonna 2012 niitä kertyi ainoastaan 4,7 miljardia euroa. Pudotusta verotuotoissa oli 35 prosenttia. Vastaavana ajanjaksona bkt supistui neljä prosenttia.

Yhteisöverotuotoissa tapahtunut voimakas pudotus jo ennen yhteisöveroasteen laskua 26 prosentista 20 prosenttiin, kertoo viennin sekä yritysten tuottavuuden ja kannattavuuden romahtamisesta. Bkt:n tasoa on kyetty ylläpitämään muun muassa julkisen sektorin ylivelkaantumisen ansiosta.

Viron yhteisöverotuottojen ja bkt:n selkeä yhteys kertoo talouden paremmasta dynamiikasta. Yritysverojärjestelmän rakenne kannustaa yrityksiä investoimaan ja kasvamaan. Kun Suomessa merkittävä osa yrityksistä on ajautunut tappiollisiksi tai heikosti voitollisiksi, yritysverojärjestelmä ei kannusta riittävästi edes kannattavia yrityksiä investoimaan. Voitollisten yritysten verotus leikkaa yritysten käytössä olevia omia pääomia ja heikentää siten niiden investointimahdollisuuksia.

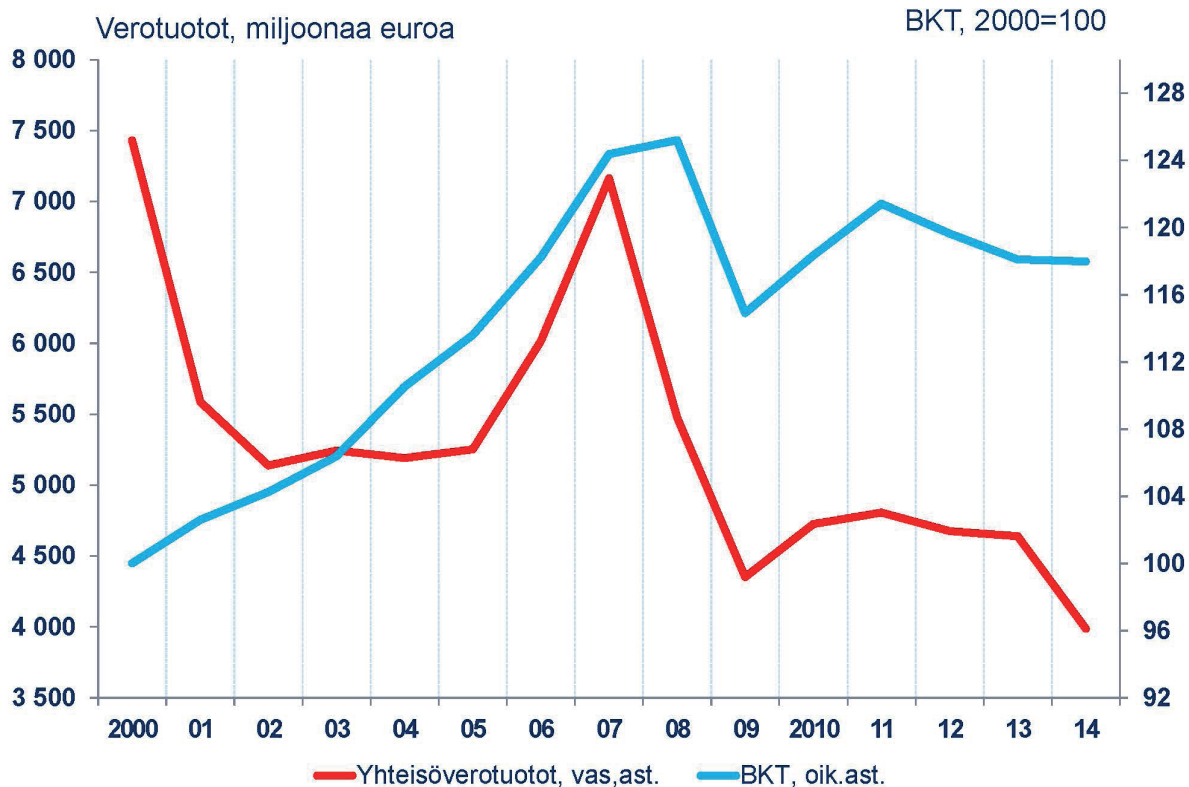
Verojärjestelmien eroilla on toisenlainenkin vaikutus, joka koskee yritysten halukkuutta maksaa osinkoja omistajilleen. Suomessa yhteisöt maksoivat vuosina 2005–2013 osinkoja suhteessa nettotulokseen vuosittain keskimäärin 55-73 prosenttia. Virossa vastaava osuus oli 18–39 prosenttia paitsi vuosina 2008–2009, jolloin osinkoja maksettiin suhteessa huomattavasti enemmän.

Yritysten investoinnit Virossa ovatkin 2000-luvulla kasvaneet aivan eri tavalla kuin Suomessa. Vuonna 2014 kiinteät investoinnit Virossa olivat yli 100 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2000. Suomessa kasvua ei ollut lainkaan.

Viron yritysverotus kannustaa siis kohdentamaan selkeästi suuremman osan voitosta yrityksen kehittämiseen ja investointeihin. Suomessa osingonmaksun suuruutta selittää toki isojen konserniyritysten käytännöt maksaa osinkoja sekä pörssiyritysten muutoinkin suurempi merkitys kansantaloudessa.

Elinkeinoelämän rakenteellisista eroista huolimatta kannustin jättää voittoja jakamatta omistajille on Virossa aivan eri tasolla kuin Suomessa. Viron yritysveromalli kannustaa myös Virossa toimivia ulkomaisia yrityksiä investoimaan edelleen Viroon, jossa voitotkin on aikaansaatu.

Yhteisöverotuotot ja BKT Suomessa

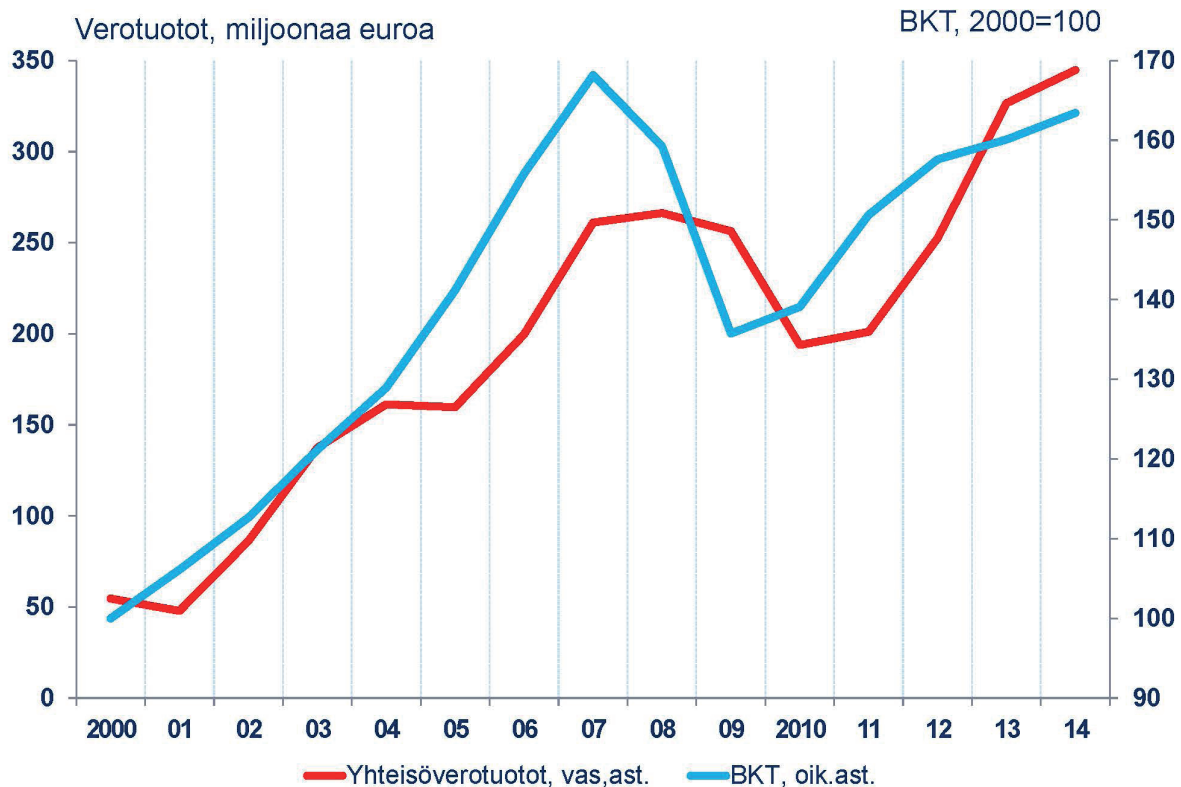

Teknologia
teollisuus

Lähde: Verohallitus, Macrobond

Yhteisöverotuotot ja BKT Virossa

Teknologia
teollisuus

Lähde: Estonian Ministry of Finance, Macrobond

Yhteisöjen maksamien osinkojen osuus niiden nettotuloksesta (ennen veroja)

	Suomi (vain voitolliset yritykset)	Viro (kaikki yritykset)
2005	64 %	20 %
2006	67 %	18 %
2007	66 %	25 %
2008	63 %	72 %
2009	55 %	189 %
2010	73 %	39 %
2011	67 %	27 %
2012	59 %	29 %
2013	69 %	35 %

2.2 Ehdotus Suomen uudeksi yritysverojärjestelmäksi

Edellä kuvatun analyysin perusteella on itsestään selvää, että Suomi ei pääse uuteen investointi- ja vientivetoiseen kasvuun ilman yritys- ja osinkoverojärjestelmän perusteellista uudistamista. Suomi tarvitsee vaikutuksiltaan vastaavan uudistuksen, joka toteutettiin 1990-luvun alusta alkaen ottamalla käyttöön yhtiöveron hyvitysjärjestelmä (avoir fiscal) sekä eriyttämällä ansiotulojen ja pääomatulojen verotus toisistaan vuonna 1993. Kosmeettiset verouudistukset eivät aikaansaa tarvittavia vaikutuksia.

- Uuden hallituksen on välittömästi selvitettävä mahdollisuus ottaa käyttöön veromalli, jolla myöhennetään yritykseen jäävän tulon verotuksen ajankohtaa. Vero maksetaan tällöin vasta, kun tuloa jaetaan omistajille. Voiton kokonaisverorasituksen on oltava yleistä pääomaverotasoa matalampi eli 26 – 28 %.

Kun yritykseen jäävän tulon verotusta lykätään, tulos jää käytettäväksi kasvuun, investointeihin ja työllistämiseen. Yrityksen käyttöpääoma lisääntyy ja sillä voi rahoittaa kasvua huomattavasti paremmin kuin nykyisin. Yritysten verotuksen myöhentäminen voitonjakohetkeen on tukenut Virolle tyypillistä kasvua ja työllisyyttä. Verotuksen uudistaminen voidaan siksi keskittää yritysverotuksen myöhentämiseen, eikä esimerkiksi tasaveroon yleisemmin.

Ulos jaetun voiton kokonaisverorasituksen tulee olla yleistä pääomaverotasoa matalampi eli 26–28 prosenttia. Yrittäminen on riskialaista toimintaa. Verotuksen on siksi kannustettava yrittämiseen liittyvien riskien ottamiseen ja tätä kautta kasvuun, investointeihin ja työllistämiseen.

Yrittäjyyteen liittyvästä riskistä on hyväksytty nykyisin kannustimeksi kevyempi osinkojen verotus tiettyyn määrään saakka silloin, kun jakavassa yrityksessä on nettovaroja.

Nykyinen osinkoverorakenne on palkinnut yrityksiä omien pääomien vahvistamisesta. Jos Suomessa halutaan jatkossakin pitää erillinen osinkoverojärjestelmä, tämä on mahdollinen myös uudenaikaisessa järjestelmässä lykkäämällä 20 prosentin yhteisöveron osuus voitonjakohetkeen.

Rakennemuutosten edut arvioitava hallituksen selvitystyössä

Verotuksen lykkääminen joustavoittaa tappioiden vähentämistä eri vuosien välillä. Menettely yksinkertaistaa muutoinkin verotusta tehden erilliset varaukset tarpeettomiksi. Se vähentää myös tarvetta immateriaalitulojen erilaiseen verottamiseen eräiden maiden tapaan niin kauan kuin tuloja ei jaeta yrityksestä.

Menetelmää, jossa jakamatta jätettävän tulon verotusta myöhennetään, tulisi soveltaa osakeyhtiöiden ohella kasvua hakeviin henkilöyhtiöihin ja elinkeinonharjoittajiin. Jo nyt eräissä EU-maissa pk-yritykset voivat halutessaan valita yhtiötyyppisen verotuksen kasvunsa tukemiseen. Henkilöyrityksissä esimerkiksi puolet tuloksesta voisi olla myöhennyksen piirissä ja puolet verotettaisiin nykyiseen tapaan osakkaan verotuksessa.

Selvityksessä tulee ratkaista myös kysymykset, jotka liittyvät ketjuverotuksen poistamiseen konsernitilanteessa, samoin osingon maksu muulle kuin suomalaiselle taholle. Rajat ylittävissä tilanteissa tulee huomioida EU:n emoyhtiödirektiivin vaatimukset ja verosopimukset.

Veromallin soveltamisalue voitaisiin niin haluttaessa rajata vain listaamattomiin yrityksiin, joissa rajat ylittävät osingot ovat vähäisiä.

Uuden hallituksen tulee käynnistää selvitys niin, että menettelyä voitaisiin soveltaa vuoden 2016 alusta lukien.

2.2.1 Mallin taloudelliset vaikutukset

Teknologiatoimiala ry:n ja Suomen Yrittäjien laskelmien mukaan on mahdollista, että Viron yritysverojärjestelmän sovelluksen käyttöönot-

to Suomessa mahdollistaisi yritysten investoinneissa kasvua seitsemällä miljardilla eurolla vuoteen 2020 mennessä. Investoinnit olisivat vuonna 2020 kaikkiaan runsaat 30 miljardia euroa, kun vuonna 2015 ne ovat runsaat 23 miljardia euroa. Laskelman oletuksena on se, että hallitus ottaa uuden mallin käyttöön viivyttelemättä jo vuoden 2016 alusta alkaen.

Investointien kasvu on edellytys sille, että myös yritysten työpaikat voivat lisääntyä. Laskelman mukaan yritysten työpaikat voisivat lisääntyä 70 000:lla vuoteen 2020 mennessä. Investoinneissa ja työpaikoissa ei kuitenkaan vielä ylletäisi vuoden 2008 tasolle.

Ennusteen lähtökohdat ja oletukset

1. Yritysverotuksen ajankohdan muuttuminen omistajille jaettujen voittojen maksuhetken mahdollistaa yritysten investointeihin käytettäväksi omaa pääomaa lähes neljä miljardia euroa jo vuonna 2016, kun vuonna 2015 näitä pääomia on arviolta kaksi miljardia euroa. Oman investointipääoman kasvulla on merkittävä vipuvaikutus yritysten kokonaisinvestointien suuruuteen, kun mukaan otetaan ulkopuolinen lisärahoitus. Vuonna 2018 omaa pääomaa investointeihin on käytettävissä jo noin seitsemän miljardia euroa.

2. Investointien kasvaessa yritysten tuottavuus ja kannattavuus paranevat niin, että myös yritysten voitot (mukana vain voitolliset yritykset) ennen veroja nousevat asteittain 20 miljardista eurosta lähes 25 miljardiin euroon vuoteen 2020 mennessä. Voitot eivät kuitenkaan saavuta vuoden 2007 tasoa ainakaan vuoteen 2020 mennessä.

3. Verojärjestelmän muutoksen ennakoidaan muuttavan yritysten voitonjakoa niin, että osinkojen osuus voitoista ei varsinaisesti romahda, mutta vähenee jo vuonna 2016 viidellä prosenttiyksiköllä 65 prosentista 60 prosenttiin. Osuus pienenee myös seuraavina vuosina aina 55 prosenttiin, mutta ei sitä alemmaksi.

Näkemyks on, että maksettujen osinkojen kokonaisuus kääntyy tarkastelukauden lopulla uudelleen nousuun, kun yritysten saamat voitot lisääntyvät.

Valtiontalouden näkökulmasta tarkasteltuna Suomessa ei ole perusteita olettaa maksettujen osinkojen oleellista vähenemistä ainakaan Viron tasolle, koska merkittävä osa osingoista on yhteisöjen välistä voitonjakoa ja merkittävä osa osinkoja saavista yhteisöistä odottaa osingonmaksun jatkuvan entisellään. Luonnollisille henkilöille maksettujen osinkojen osuus kaikista osingoista on vakiintunut viime vuosina Suomessa noin 30 prosenttiin.

4. Yritysten ja niiden jakamien voittojen toteutunut kokonaisveroaste Suomessa on ollut viime vuosina keskimäärin 26 prosenttia, paitsi vuosina 2014 - 2015, jolloin se on noin 23 prosenttia. Ehdotuksen mukaan uudessa mallissa jaetun voiton kokonaisvero asetettaisiin 26–28 prosenttiin ja voittoa verotettaisiin vain kertaalleen.

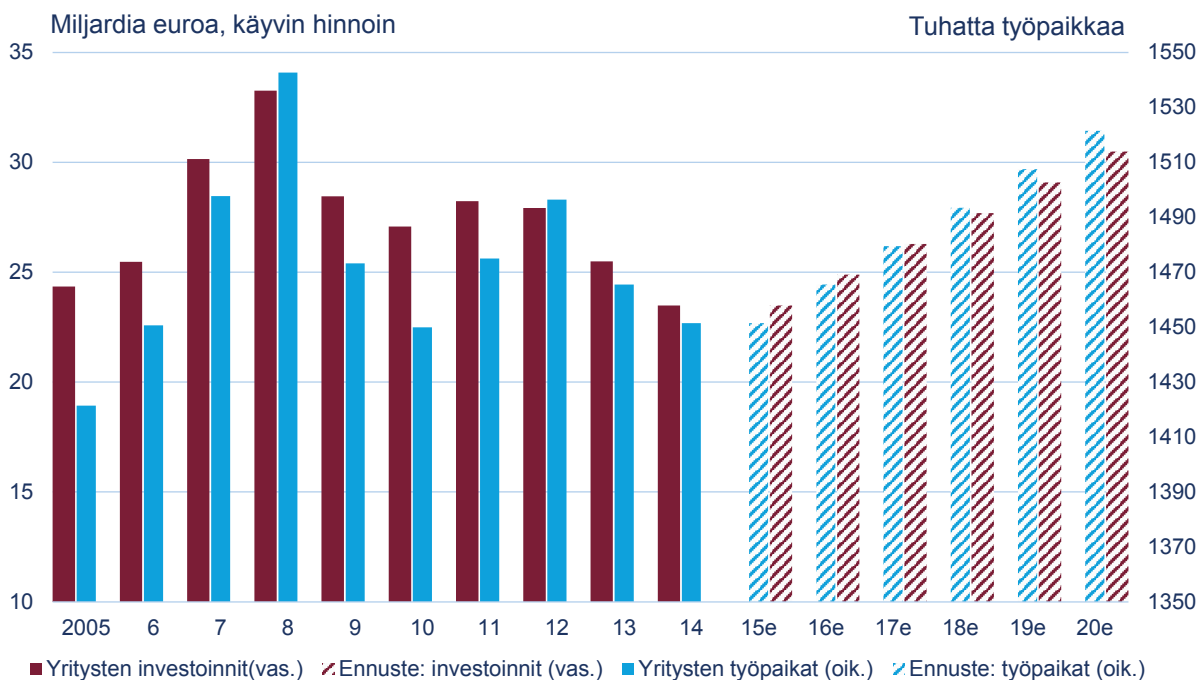
Valtiontaloudessa yhteisöverotulot putoaisivat vuonna 2016 noin 800 miljoonalla eurolla, mutta uuden mallin myötä yrityksille jäisi investointeja varten 1,7 miljardia euroa enemmän omaa pääomaa. Kasvatavat investoinnit aikaansaavat uutta tuotantokapasiteettia ja liikevaihtoa sekä uusia työpaikkoja ja niiden verotuloja jo vuodesta 2016 alkaen.

Yritysten liiketoiminnan kasvaessa ja tuottavuuden parantuessa kasvavien investointien seurauksena myös voitot lisääntyvät jatkuvasti vuosina 2016–2020, minkä seurauksena myös yhteisöverotulojen ennakoitaan kääntyvän asteittain uuteen kasvuun.

Yritysten investointien ja työpaikkojen kasvun kokonaisvaikutuksia valtiontalouteen on mahdollista ennakoita vuosien 2004–2007 kokemusten perusteella. Tuona ajanjaksona yritysten investoinnit Suomessa kasvoivat 8,7 miljardilla eurolla ja työpaikat 68 000:lla. Valtion verotulot lisääntyivät samaan aikaan kaikkiaan 8,1 miljardilla eurolla.

Yritysverouudistuksella investoinnit voivat kasvaa 7 miljardilla eurolla 2020 mennessä

Investointien kasvun myötä yrityksillä on edellytykset lisätä 70 000 työpaikkaa

Teknologia teollisuus

Lähde: Tilastokeskus / Kansantalouden tilinpito, Tutkimus- ja kehittämistoiminta, ennusteet: Teknoliateollisuus ry ja Suomen Yrittäjät

Yrittäjät

Yhteisöjen voitot, maksetut osingot ja verot sekä investointeihin jäävä oma pääoma

Vuosi	Yritysten voitot ennen veroja (voitolliset yritykset) 1 000 euroa	Maksetut yhteisöverot 1 000 euroa	Maksetut osingot 1 000 euroa	... josta maksetut osingot luonnollisille henkilöille 1 000 euroa	Maksetut osingot / yritysten voitot %	Yritysten ja niiden jakamien voittojen verot yhteensä 1 000 euroa	Jaetun voiton kokonaisveroaste*) %	Yritysten voitoista investointeihin jäävä oma pääoma 1 000 euroa
2005	21 007 448	5 232 999	13 441 363		64			2 333 086
2006	24 063 100	6 004 867	16 197 211	2 746 482	67	6 315 124	26,2	1 861 022
2007	28 654 508	7 152 566	18 944 425	3 114 462	66	7 513 061	26,2	2 557 517
2008	21 908 640	5 459 858	13 853 159	1 971 120	63	5 730 851	26,2	2 595 623
2009	17 762 580	4 337 058	9 711 479	3 160 374	55	4 669 889	26,3	3 714 043
2010	19 289 216	4 706 338	14 078 090	3 542 467	73	5 098 045	26,4	504 788
2011	19 669 696	4 784 035	13 265 057	4 050 590	67	5 260 547	26,7	1 620 604
2012	20 427 441	4 656 339	12 124 020	3 696 142	59	5 127 059	25,1	3 647 082
2013	19 891 656	4 605 285	13 654 432	3 806 509	69	5 085 492	25,6	1 631 939
2014e	19 578 947	3 987 000	14 000 000	3 900 000	72	4 477 000	23	1 591 947
2015e	20 000 000	4 000 000	14 000 000	3 900 000	70	4 500 000	23	2 000 000
2016e	21 000 000	3 685 500	13 650 000	3 802 500	65	3 685 500	27	3 664 500
2017e	22 050 000	3 572 100	13 230 000	3 685 500	60	3 572 100	27	5 247 900
2018e	22 932 000	3 405 402	12 612 600	3 689 186	55	3 405 402	27	6 913 998
2019e	23 849 280	3 541 618	13 117 104	3 873 645	55	3 541 618	27	7 190 558
2020e	24 803 251	3 884 189	14 385 886	4 067 327	58	3 884 189	27	6 533 176

**Teknologia
teollisuus**

*) Jaetun voiton kokonaisveroaste vuosina 2016-2020 ei ole vertailukelpoinen edeltävien vuosien kanssa.

Lähde: Verohallitus, ennusteet: Teknoliateollisuus ry ja Suomen Yrittäjät

Lähdeluettelo:

1. OECD-maita koskeva vertailu verokilpailukyvyistä: International Tax Competitiveness Index, The Tax Foundation, 2014.
2. Viron yritysverojärjestelmän soveltuvuus EU-lainsäädäntöön: The Compatibility of the Estonian Corporate Income Tax System with Community Law, Juridica International XV/2008.
3. Verohallintojen tehokkuus eri maissa: OECD: Government at glance 2011 (s. 190-191).
4. Athinaiki-tapaus (EU-tuomioistuimen tuomio 294/99).
5. Burda-tapaus C-284/06.
6. Selvitys Viron yritysveromallin kokemuksista yrityksissä: Gross Profit Taxation Versus Distributed Profit Taxation and Firm Performance; Effect of Estonia's Corporate Income Tax Reform; Jaan Masso, Jaanika Meriküll, Priit Vahter 2011.